

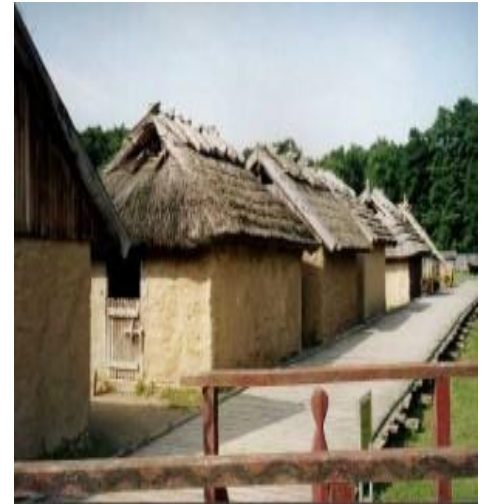

UJ_41

Materilní kultura
východních Slovanů

JARO 2012

Téma č. 4: OBYDLÍ - exteriér

- 1) sídliště
- 2) pohanské svatyně
- 3) typy staveb Slovanů
- 4) stavba domu (pověry) a slavnost nastěhování
- 5) exteriér domu (stodola, komora, střecha, plot, voda, studna)
- 6) lázně – „banja“
- 7) regionální dělení (Ukrajina)
- 8) skanzeny (Ukrajina)

ad 1)

* typ Korčak (5.-7.st.)

* typ Peňkovka (6.-7.st.)

* typ Luka-Rajkoveckaja (8.-9.st.)

* typ Tušemlja-Koločin (4.-7.st.)

Kyjev – doložena hradiště: Andrejevská hora (kreml), Podolí (podhradí)

ad 3)

* zemljanka / zemnice

* polozemljanka / polozemnice

* hliněnka

* koliba

* srub

* pletené stavby

* drážkové stavby

ad 4)

* sousedská výpomoc («толоки») - při stavbě domu, žních, první „kámen“ kladla starší žena – ochranná funkce

* pověry: nestavět v přestupném roce – dům nebude nikdy plný
po dokončení stavby uplést věneček a nechat v domě
při stavbě střechy se převazují vyšívanými ručníky stropní trámy – aby byl dům bohatý

* slavnost nastěhování – chléb a sůl, vyšívané ručníky («рушник»), nové nádobí!

ad 5)

* komora – význam ve svatební magii, zlé síly zde namíjí moc

* studna – skladování potravin přes léto, léčivá moc vody, odděluje svět živých od světa mrtvých, symbol věrnosti

ad 7)

* sever – uzavřený celek domu (1 místnost) a hospodářských stavení

* centrální-pravobřeží – hlína, sláma (2 místnosti)

* centrální-levobřeží – zdobení!

* jih – kámen, vápenec, lasturový mramor

* západ – variantnost

Stavební materiály: sever (lesy: dřevo, hlína)

centrální část (lesostep: dřevo, hlína, ráoksí, sláma)

step: hlína, kámen

ad 8)

Askanija-Nova

Kaniv

Karpaty

Luhaňsk

Polesí

Krym

UKRAJINSKÁ LIDOVÁ PÍSEŇ „V poli je studna“

Ой у полі криниченька, Там холодна водиченька.

Ой там Роман воли пасе, Катерина воду несе.

Роман воли покидає, Катерину переймає.

Ой став Роман жартувати, З відер воду виливати.

— Ой Романе, Романочку, Не лий воду на сорочку.

Бо це вода не літняя... В мене мати не рідная.

Бо це вода із Дунаю, Буде бити, добре знаю.

Буде бити ще й лаяти, Ще й Романом докоряти.

— Де ж ти, доню, барилася, Що й вечерять спізналася?

— Налетіли гусі з броду, Сколотили мені воду.

А я стала-постояла, Доки вода устояла.

— Брешеш, доню, вбрехалася, Ти з Романом кохалася.